

Op 28 maart debatteert de Vaste Kamercommissie van lenW met minister Harbers en staatssecretaris Heijnen over de strategische keuzes die betrekking hebben op de bereikbaarheid. Voor provincies en gemeenten staat er veel op het spel. Denk aan de bereikbaarheid die onder druk staat, de verschraling van het regionale OV en de tekorten op het beheer en onderhoud van de infrastructuur. Het is tijd om na te denken over hoe we ons mobiliteitssysteem anders gaan inrichten.

Er is meer nodig, de aanpak moet anders, nu beginnen

De Kabinetsbrief 'Strategische keuzes bereikbaarheid' stelt het onomwonden. Er zijn in het Mobiliteitsfonds onvoldoende middelen om het programma te realiseren. En de begroting biedt onvoldoende ruimte om deze problemen op te lossen. Tegelijkertijd nemen de files toe en die zullen blijven toenemen, blijkt uit de IMA prognose. En er komt een enorme instandhoudings- en vernieuwingsopgave aan. Daarvoor is meer budget nodig, zowel voor fietspaden, wegen, als OV-infra. En zowel bij de centrale overheid als bij decentrale overheden. De geplande weg- en OV-projecten moeten doorgaan en er moet voldoende financiering zijn voor de doorfietsroutes. Daarnaast zijn investeringen nodig in de doorgroei van het openbaar vervoer. Maar er is ook een andere aanpak nodig, waar bereikbaarheid voor iedereen het uitgangspunt is. Een toekomstbestendige aanpak, budgettair hanteerbaar en die zich kenmerkt door het slimmer benutten van bestaande infrastructuur, het organiseren van nabijheid van bestemmingen, en het voorkomen van (auto)mobiliteit waar dat kan. De Mobiliteitsvisie biedt goede aanknopingspunten voor toekomstig beleid, maar we moeten nu beginnen met wat nu al kan. Kortheidshalve verwijzen wij daarvoor naar de [inbreng](#) van het IPO en de [inbreng](#) van de VNG voor het debat over de begrotingsbehandeling lenW 2024.

- *Hoe willen de minister en staatssecretaris omgaan met de tekorten rond instandhouding en aanleg en voorkomen dat het Rijk medeoverheden telkens voor verrassingen stelt?*
- *Zijn de minister en staatssecretaris bereid met de minister van Financiën in overleg te treden over alternatieve financieringsvormen om de tekorten in het Mobiliteitsfonds op te vangen?*
- *Welke consequenties hebben de in de rapportage van Plasterk gerapporteerde tekorten voor instandhouding en aanleg van spoorprojecten op de nu lopende projecten?*
- *Welke stappen zetten de minister en staatssecretaris nu al om te komen tot een toekomstbestendige aanpak van de bereikbaarheid, transitie naar een ander mobiliteitssysteem?*

Veranker bereikbaarheid in de Nota Ruimte

Ruimtelijk beleid is onmisbaar om de bereikbaarheid van voorzieningen te waarborgen. [Wanneer voorzieningen in de directe nabijheid van inwoners worden georganiseerd vervalt de noodzaak voor verplaatsingen over grotere afstand](#). Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid om te bepalen welke mobiliteitsoplossingen gewenst zijn en gefaciliteerd worden, en welke modaliteiten moeten worden ontmoedigd. Minister de Jonge werkt voortvarend aan een Nota Ruimte. Daarin dient de gewenste ontwikkeling naar meer nabijheid van voorzieningen geborgd te worden.

- *Wij verzoeken de Kamer om van de minister van lenW garanties te vragen voor de borging van de bereikbaarheidsdoelen in de Nota Ruimte, zodat nabijheid van voorzieningen breed wordt ondersteund en het behalen van de bereikbaarheidsdoelen een interdepartementale verantwoordelijkheid wordt.*

Brede welvaart als toetsingskader

Als medeoverheden zijn we voorstander om brede welvaart (met bijhorende indicatoren) leidend te maken in beleidskeuzes en bijbehorende investeringen. Op deze manier ontstaat er een open en transparante afweging tussen de positieve effecten van mobiliteit en de negatieve effecten daarvan op (verkeers)veiligheid, klimaat en onze leefomgeving. Het gedegen uitwerken van de bereikbaarheidsdoelen is belangrijk om goed afgewogen besluiten te kunnen nemen.

- *Wij verzoeken de Kamer om van de minister opheldering te vragen over hoe de te formuleren bereikbaarheidsdoelen zich gaan verhouden tot andere thema's van brede welvaart, zoals leefomgeving, gezondheid en veiligheid.*

Overweeg ander instrumentarium

In de Kabinetsbrief Strategische keuzes bereikbaarheid geven de minister en de staatssecretaris aan dat we te maken hebben met een groei van mobiliteit. De bewindslieden doen er verstandig aan om de groei in mobiliteit niet als gegeven te beschouwen, maar te zien als een variabele waarop gestuurd kan worden, mits het juiste instrumentarium beschikbaar is. Fiscaal instrumentarium zou daarbij geen taboe moeten zijn, waaronder ook vormen van betalen naar gebruik.

- *Wij verzoeken de Kamer om de minister en staatssecretaris te vragen alle beleidsopties te beschouwen om grip te krijgen op de groei in mobiliteit. Daaronder vallen ook fiscale instrumenten, waaronder vormen van betalen naar gebruik.*

Bereikbaarheidsdoelen: zorgvuldigheid boven snelheid

Het is voor ons als medeoverheden van belang om met grote zorgvuldigheid verder te gaan met de uitwerking van de bereikbaarheidsdoelen. Gemeenten en provincies komen daarbij graag in de rol van mede-ontwikkelaar van deze doelen. De consequenties van deze doelen zullen immers vooral regionaal en lokaal landen. Het werken met bereikbaarheidsdoelen kent daarnaast geen uitgewerkte voorbeelden in de rest van de wereld. We vragen de commissie zich rekenschap te geven van de complexiteit, en daarmee de noodzaak om ruimte bieden aan de minister en de staatssecretaris om samen met de regio tot een gedegen onderbouwing en uitwerking van de bereikbaarheidsdoelen te komen. Hier geldt: zorgvuldigheid boven snelheid.

- *Wij verzoeken de Kamer een expliciete toezegging te vragen van de minister om de Mobiliteitsvisie en de bereikbaarheidsdoelen zorgvuldig en gezamenlijk met provincies en gemeenten uit te werken en bij voorkeur te streven naar gezamenlijke besluitvorming met de medeoverheden, uiteraard met inachtneming van ieders rol.*

Spreiden en mijden: samen met medeoverheden

De minister kondigt een aanpak voor spreiden en mijden aan die al voor de zomer gereed zal zijn. Provincies en gemeenten kunnen in deze aanpak een belangrijke rol spelen. Zij beschikken immers over de relevante gebiedskennis en contacten met lokale actoren, kunnen zorgen voor flankerend beleid en faciliteren de vervoersmakelaars.

- *Wij verzoeken de Kamer aan de minister te vragen de aanpak voor spreiden en mijden gezamenlijk met de medeoverheden te ontwikkelen en IPO en VNG daarbij te betrekken zodat maximaal kan worden aangesloten bij de uitvoeringspraktijk in de regio's.*

Voor meer informatie:

- IPO: Susan Cohen Jehoram, strateeg public affairs, 06-41900345, scohenjehoram@ipo.nl
- VNG: Richard van Vliet, senior adviseur public affairs, 06-57593158, richard.vanvliet@vng.nl